

ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АГРОПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Федунов Микола Володимирович,

*асистент кафедри національної економіки та фінансів,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,*

e-mail: fedunovmv@krok.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5534-3690>

Аграрний сектор України, основною складовою якого є сільське господарство, складає продовольчу та в певних межах економічну, екологічну та енергетичну безпеку, забезпечує розвиток технологічно пов'язаних галузей національної економіки.

За даними експертної оцінки, проведеної Державною службою статистики України [9], основними чинниками, які перешкоджають розвитку діяльності агропідприємств, є: нестача власних коштів (80,1% досліджених підприємств), недостатня фінансова підтримка держави (53,7%), витрати на нововведення (55,5%), високий економічний ризик (41%), недосконалість законодавчої бази (40,4%), тривалий термін окупності нововведень (38,7%), відсутність коштів у замовників (33,3%), нестача кваліфікованого персоналу (20%), відсутність можливостей для кооперації з іншими підприємствами і науковими організаціями (19,7%), нестача інформації про ринки збуту (17,4%), недостатня кількість інформації про нові технології (16,1%).

В результаті незавершеності процесів адаптації до європейських вимог щодо якості та безпечності харчових продуктів, значних коливань цін на світовому ринку, нестійкості торговельних відносин з країнами-імпортерами конкурентні позиції на зовнішніх ринках сільськогосподарської продукції агропідприємств України не є стабільними.

На сьогодні зростає рівень зношеності техніки, переважно використовуються застарілі технології, залишаються низькими темпи технологічного оновлення виробництва, зростає залежність виробництва від природно-кліматичних умов, обмеженим є доступ до фінансових ресурсів, зростає вартість невідновних природних ресурсів у структурі собівартості виробництва вітчизняної сільськогосподарської продукції. Проведені моніторинги засвідчують формування викликів-ризиків в аграрному секторі.

У добу глобалізації українським підприємствам необхідно сьогодні виробляти таку продукцію, яка буде конкурентоспроможною на зарубіжних ринках - це є не лише аксіомою втримання позиції на внутрішньому ринку, а й обов'язковою умова ефективного включення у світовий економічний простір. Дослідження засвідчують, що рівень інфраструктура та інформація агропідприємств України є недостатнім. Експортери мають низький рівень

кваліфікації й поінформованості щодо ситуації на міжнародних ринках. У результаті це часто призводить до невиправданого заниження цін і проведення демпінгових торговельних операцій на світовому ринку, що веде до відповідної реакції з боку партнерів. Сучасний стан справ вимагає розробки стандартів міжнародної якості, в рамках стратегії просування національної експортної продукції на світовому ринку. При забезпеченні високої продуктивності сільськогосподарського виробництва та наявності провідних технологій та устаткування підприємств із переробки сільськогосподарської продукції, мали б змогу успішно просуватися на міжнародному ринку. [2]

Антикризова концепція кожного з українських агропромислових підприємств має на увазі діагностику поточних та потенційних кризових явищ на підприємстві з метою запобігання їх негативного впливу на діяльність. Вдосконалення організації зовнішньоекономічної діяльності агропромислових підприємств через систему управління ризиками ЗЕД визнана однією із ефективних технологій реалізації викликів. Рівень ризиків ЗЕД може змінюватися в залежності від показників: фактори впливу, обставини, реалізація принципів та етапів діяльності. Управління ризиками направлено на зниження їх рівня в агропромислових підприємствах.

Аналіз методів управління ризиками ЗЕД українських агропромислових підприємств визначив перспективні стратегії:

- максимум виграшу;
- оптимальне поєднання виграшу та розміру ризику;
- оптимальна імовірність отримання результату від зовнішньоекономічної операції;
- допустиме коливання отримання результату від зовнішньоекономічної операції[1].

Моніторинг діяльності агропідприємств, що використовували вищезазначені стратегії та систематично аналізували стан ринку при веденні ЗЕД отримали можливість напрацювання успішних кейсів антикризового управління українських підприємств і розробки напрямків трансформації системи їх антикризового управління. Це зумовлено тим, що сучасні реалії економіки характеризуються безперервним збільшенням ролі інновацій як ключового чинника успіху у конкурентній боротьбі, а інноваційний шлях розвитку економіки є не від'ємною частиною загального світового науково-технічного прогресу в умовах глобалізації.

Дослідження шляхів подолання кризових явищ та вибір ефективних стратегій економічного розвитку агропромислового сектору економіки свідчить, що найоптимальнішим із можливих напрямів у сільськогосподарській сфері є інноваційний. Лише таким чином можна швидко й ефективно трансформувати сільськогосподарське виробництво, стимулювати мале і середнє підприємництво та водночас забезпечити вихід на світовий ринок, що надзвичайно важливо для нашої держави з її значним потенціалом аграрної країни. Конкурентоспроможність продукції АПК та конкурентоспроможність суб'єктів господарювання має

ґрунтуватися на певному рівні інноваційного розвитку, що сприятиме формуванню їх нових компетенцій, трансформації[3].

Список використаних джерел:

1. Абдуллаев Р. Особенности финансовых рисков в сфере международных экономических отношений и внешнеэкономической деятельности [Электронный ресурс] / Р. Абдуллаев. – Режим доступа: <https://arastirmax.com/en/system/files/dergiler/25825/makaleler/12/arastirmax-beynlxalq-iqtisadi-munasibtlr-v-xarici-iqtisadi-faliyyt-sahsind-maliyy-risklrinin-xususiytleri.pdf>
2. Гаврилюк О. В. Малий бізнес у розвитку зовнішньоекономічної діяльності країн перехідної економіки : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : 08.05.01 "Світове господарство і міжнародні економічні відносини" /О.В.Гаврилюк. -К., 2003. - 20 с.
3. Готра В.В. Сучасний стан та проблеми інноваційного розвитку аграрного сектору України/ В. В. Готра //Актуальні Проблеми Економіки. - 2014. - № 6. - С. 79-85
4. Інноваційна Україна 2020 : національна доповідь / за заг. ред. В. М. Гейця та ін. ; НАН України. Київ, 2015. 336 с. URL : <http://ief.org.ua/docs/nr/4pdf>.
5. Наукова та інноваційна діяльність України у 2018 році : стат. зб. Київ : Державна служба статистики України, 2018. С. 108. URL : http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2019/zb/09/zb_nauka_2018.pdf
6. Офіційний сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України. – Режим доступу: <https://agro.me.gov.ua/ua>
7. Проект Державної цільової програми розвитку аграрного сектору економіки на період до 2022 року. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1437-2015-%D1%80#Text>
8. Проект Стратегії сталого розвитку України до 2030 року. URL : http://un.org.ua/images/SDGs_NationalReportUA_Web_1.pdf
9. Україна в цифрах . Статистична інформація Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
10. The Global Competitiveness Index 4.0 Methodology and Technical Notes. – The Global Competitiveness Report 2018. URL: <http://www3.weforum.org/docs/GCR2018/04Backmatter/3.%20Appendix%20C.pdf>
11. The impact of standards and regulation on innovation in uncertain markets. Research Policy. 2017. Vol. 46. P. 249–264.